

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Зміст

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА СЕРГІЯ КІВАЛОВА	16
---	----

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

<i>Ківалов Сергій Васильович</i> СПОРИ У СФЕРІ МЕДІА ТА ПРОБЛЕМА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ	18
<i>Тодошак Олег Володимирович</i> ЗМІНА ВИДУ ТА РОЗМІРУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СТЯГНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМ СУДОМ: МЕЖІ ДОПУСТИМОГО ВТРУЧАННЯ.	21
<i>Біла-Тіунова Любов Романівна</i> КАР'ЄРА ЯК БАГАТОВИМІРНЕ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЯВИЩЕ	25
<i>Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна</i> ПРАВОПОРУШЕННЯ В СФЕРІ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.	29
<i>Голоядова Тетяна Олексіївна</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ МЕТОДІВ ОПТИМАЛЬНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В ПОДАТКОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	32
<i>Даниленко-Негара Юлія Сергіївна</i> ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ МОБІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ.	34
<i>Закаленко Олена Василівна, Осадчий Анатолій Юрійович</i> АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОЗОВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ, СВОБОД ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ В ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ	38
<i>Козачук Діана Анатоліївна</i> САМОКОРЕКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АКТА: ПРАВОВІ ФОРМИ ТА ОБМЕЖЕННЯ	40
<i>Негара Родіон Віталійович</i> АДМІНІСТРАТИВНІ АКТИ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ВЕЛИКОЇ КІЛЬКОСТІ ОСІБ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ	44
<i>Назарчук Анастасія Валеріївна</i> ЩОДО ПІДХОДІВ ДО ГРАДАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНИХ АКТИВ.	47
<i>Панфілов Олег Євгенович</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЮ ЮРИСДИКЦІЄЮ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	49
<i>Сідор Михайло Іванович</i> ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ОБ'ЄКТ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	53
<i>Стрельников Андрій Вікторович</i> ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ» ТА «АНТИКОРУПЦІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ»	57
<i>Фролова Євгенія Ігорівна</i> ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	60
<i>Глиняний Іван Володимирович</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.	63

Бевзюк Ангеліна Костянтинівна

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ. 66

Піть Ігор Юрійович

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА СКОЄННЯ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОСТУПКІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД 68

Данілов Олександр Дмитрович

ПРАВОВИЙ СТАТУС КЕРІВНИКА АПАРАТУ СУДУ ЯК СПЕЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ. 72

Зільберт Валентина Сергіївна

МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД
ТА АНТИКОРУПЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ 75

Костюк Михайло Анатолійович

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ ТА ЗМІСТУ ГАРАНТІЙ ДЕРЖАВИ ЩОДО ВИКОНАННЯ
СУДОВИХ РІШЕНЬ. 77

Малюта Владислав Васильович

ЩОДО РОЗМЕЖУВАННЯ СФЕРИ ДІЇ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ
ПРОЦЕДУРУ» ТА ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН» ПРИ РОЗГЛЯДІ
СКАРГ 80

Негара Олена Віталіївна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ НАДАВАЧІВ ПУБЛІЧНИХ
ПОСЛУГ 82

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНА ГРАНІ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Завальнюк Володимир Васильович

НАЦІОНАЛЬНА ДЕРЖАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ПРАВОВІ ВИКЛИКИ 86

Мельничук Ольга Степанівна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВИХ ДОКТРИН У КОНТЕКСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ
СИСТЕМИ УКРАЇНИ З ACQUIS EC 89

Кравченко Сергій Петрович

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДОКТРИНИ ПРАВА 93

Чувакова Ганна Михайлівна

АНОМАЛІЇ ГАЛУЗЕВОЇ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 96

Рязанов Михайло Юрійович

НОРМАТИВНИЙ ФАКТ ЯК ФОРМА АКТУАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ СПАДЩИНИ. 98

Антошина Ірина Володимирівна

ІНФОРМАЦІЙНА ФУНКЦІЯ ПРАВА У ЦИФРОВУ ЕРУ 102

Ковбасюк Степан Валерійович

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИТЕРІЇ ІЕРАРХІЗАЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ. 105

Іванчук Віра Євстафіївна

ЗАВДАННЯ ПРАВОВОГО МОНІТОРИНГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ПРАВА. 107

Грунь Олександр В'ячеславович

ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ВПЛИВУ ІКТ НА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ. 110

Лисак Станіслав-Юрій Юрійович

РОЗВИТОК АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННИХ
ТРАНСФОРМАЦІЙ 113

СЕКЦІЯ 3. ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Аніщук Ніна Володимирівна

ВНЕСОК ОЛЕКСАНДРИ ЄФИМЕНКО У РОЗВИТОК ЖІНОЧОГО РУХУ НА ПОЧАТКУ
XX СТ. 116

Горяга Оксана Вікторівна КНЯГИНЯ ОЛЬГА – ВИДАТНА ЖІНКА ТА ДЕРЖАВНА ДІЯЧКА	118
Єфремова Наталя Володимирівна ДО ПИТАННЯ ПРО РOLЬ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ ЖИТЕЛІВ-ЧЛЕНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ В СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	121
Корнієнко Ірина Валеріївна ОСВІТА ТА КНИГОДРУКУВАННЯ У ДОБУ ГЕТЬМАНЩИНИ.	124
Завальнюк Ірина Володимирівна ПРАВОВА ЕТНОЛОГІЯ ЯК НАПРЯМ СУЧАСНОГО ПРАВОВИЗНАВСТВА: ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР ПРАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	128
Артур Ліс LEX SALICA ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ЄВРОПИ: МІЖ ЗВИЧАЄМ ТА ПИСАНИМИ НОРМАМИ	131
Любічанківський Ольгерд-Ілля Ілліч ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ГЕНДЕРНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ: ВІД ПОСТУПОВОГО ВИЗНАННЯ ДО СУЧАСНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ (1970-ТІ – 2025)	134
Саранчук Олександра Валеріївна СОВІСНІ СУДИ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ ЯК ФОРМА НАРОДНОГО СУДОЧИНСТВА (ОСТАННЯ ЧВЕРТЬ XVIII – ПЕРША ПОЛОВИНА XIX СТ.)	137
Еміль Сальчинський ЦЕРЕКВІЦЬКИЙ ТА НЕШАВСЬКИЙ ПРИВІЛЕЇ 1454 РОКУ: ПРИЧИНИ ЇХ ПРИЙНЯТТЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА І ЗНАЧЕННЯ	142
СЕКЦІЯ 4. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	
Львова Єлизавета Олегівна НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	146
Афанасьєва Мар'яна Володимирівна МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ПРИНЦИП ЗАБОРОНИ ПРИМУСОВОЇ АСИМІЛЯЦІЇ	150
Mishyna Natalia LA LIBERTÉ COGNITIVE FACE AUX NEUROTECHNOLOGIES: ENJEUX JURIDIQUES À L'ÈRE DE L'INTELLIGENCE ARTIFICIELLE	153
Кулі-Іванченко Ксенія Костянтинівна ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ ШЛЯХОМ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ ЯК ГАРАНТІЯ СТАБІЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ В УКРАЇНІ	155
Батан Юрій Дмитрович КОЛЕКТИВНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ОСОБЛИВИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ	158
Волкова Дарія Євгенівна СВОБОДА АСОЦІАЦІЙ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ ТА СТАНДАРТИ РАДИ ЄВРОПИ	162
Животовська Ірина Юрївна ТРАНСФОРМАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРИНЦИПУ СВІТСЬКОСТІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ПУБЛІЧНО-РЕЛІГІЙНИХ ВІДНОСИН	165
Іванцова Зоя Анатоліївна КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ АЛГОРИТМІЧНОГО ВПЛИВУ	169
Панасюк Віта Миколаївна ЗАКОНОДАВЧИЙ ПРОЦЕС ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ТА ПІДТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ	171

Ігнатова Анастасія Сергіївна

МОВНІ ПРАВА У СУДОЧИНСТВІ: РОЛЬ РЕЄСТРУ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ
НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН. 173

Козирь Дмитро Валерійович

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ЯКИМ МАЄ БУТИ МАЙБУТНЄ? 177

Бугаєнко Каріна Вікторівна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЖИТТЕВОГО ЦИКЛУ КОНСТИТУЦІЇ АРАБСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЄГИПЕТ .. 181

Матковський Микита Сергійович

ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ПІСЛЯ ВІЙНИ: КОНСТИТУЦІЙНІ
ВИКЛИКИ 183

Ваньчак Марта Володимирівна

«ГАЛЮЦИНАЦІЇ» ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ЗАГРОЗА КОНСТИТУЦІЙНИМ ПРИНЦИПАМ
СУДОЧИНСТВА 185

Шлентов Юрій Сергійович

ПРАВО НА ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ У РІШЕННЯХ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ
УКРАЇНИ 188

СЕКЦІЯ 5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА БЕЗПЕКА, ПРАВА ЛЮДИНИ Й МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ХХІ СТОЛІТТІ

Бехруз Хашматулла

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ 191

Аракелян Мінас Рамзесович

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ. 193

Белогубова Оксана Олександрівна

ЕНЕРГЕТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЄС: МІЖНАРОДНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР. 196

Грушко Мальвіна Валеріївна

ЮРИСДИКЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ ЩОДО ЗЛОЧИНУ ГЕНОЦИДУ:
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЛІТИЧНІ ОБМЕЖЕННЯ. 198

Vladyslav Dronov

MEDIA AS A TOOL FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS. 201

Каненберг-Сандул Оксана Костянтинівна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ В
ДІЯЛЬНОСТІ УВКБ ООН 205

Мануйлова Катерина Вікторівна

ПРАВА ЛЮДИНИ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ДЛЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ. 207

Форманюк Вікторія Василівна

МЕРЕЖА АГЕНТСТВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ
КООРДИНАЦІЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ АГЕНТСТВ ЄС. 210

Цибульська Ольга Юріївна

ПРОЦЕДУРА «EXEQUATUR» В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНИЙ ПРИВАТНО-ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ 213

Ярмакі Володимир Христофорович

БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРИВАТНІСТЮ: ЦИФРОВИЙ КОНТРОЛЬ У ВОЄННИЙ ЧАС
КРИЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ПРАВ ЛЮДИНИ 216

Бірюков Руслан Миколайович

БОРОТЬБА З КІБЕРЗАГРОЗАМИ ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО
ПОЛІЦЕЙСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ 219

Войтович Павло Петрович

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ: ПІД ЗАГРОЗОЮ? 222

Hrebeniuk Dmytro

BETWEEN UNIVERSALISM AND FRAGMENTATION: THE EVOLUTION OF INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS STANDARDS 225

Бугаєць Альона Сергіївна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА. 228

Бондарюк Ольга Олегівна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКРАДЕННЯ ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРАВІ. 230

Галат Владислав Ігорович

ЗАКОНОДАВЧА ЕВОЛЮЦІЯ СТАТТІ 25 КОНВЕНЦІЇ ООН ПРО МІЖНАРОДНУ КУПІВЛЮ-ПРОДАЖ ТОВАРІВ: ВІД ПРОЄКТУ ДО СУЧАСНОГО ФОРМУЛЮВАННЯ 234

Жакун Маргарита Юріївна

ВОЄННА ДИПЛОМАТІЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ. 237

Івахненко Єлизавета Олександрівна

СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНИХ ТА ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ У XIX – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XX СТОЛІТТЯ 241

Ковальчук Андрій Трохимович

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАГРОЗ 245

Омельченко Іван Ігорович

СТАНОВЛЕННЯ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ. 248

Островерхий Олександр Олександрович

ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НАЙВИЩОГО КЕРІВНИЦТВА ДЕРЖАВИ ЗА ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ У XXI СТОЛІТТІ 251

Раздорозний Герман Юрійович

УЧАСТЬ АДВОКАТІВ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ 253

Редченко Ярослав Олександрович

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ. 255

Ругало Богдан Андрійович

ІШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 259

Самойлюк Дмитро Геннадійович

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДОКАЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 262

Taylor Alla Valeriivna

UNIVERSAL PERIODIC REVIEW AS A MECHANISM FOR MONITORING HUMAN RIGHTS IN ISLAMIC STATES 265

Фасій Анастасія Володимирівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИМУСОВОГО ЛІКУВАННЯ В УМОВАХ ГУМАНІТАРНИХ КРИЗ: КОНВЕРГЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА СТАНДАРТІВ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я 268

Чернявський Марк Віталійович

ЦИФРОВІЗАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ЯК НОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ. 272

Ciornii Inesa

ANTARCTICA, HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL LEGAL RESPONSIBILITY: UKRAINE'S LEGAL PERSPECTIVE FROM THE AKADEMIK VERNADSKY STATION 274

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МОРСЬКОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Кормич Борис Анатолійович ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ПОРТІВ УКРАЇНИ	279
Аверочкіна Тетяна Володимирівна РИЗИКИ ДЛЯ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ТА ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УРАЗЛИВИХ ЕКОНОМІК: ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗМЕНШЕННЯ ВПЛИВУ	282
Федотов Олексій Павлович ДОПЕРЕВІРОЧНИЙ АНАЛІЗ МИТНИХ ДЕКЛАРАЦІЙ, МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЯКИХ ЗАВЕРШЕНО	285
Коваль Наталія Олексіївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДОСТУПУ ЖІНОК ДО МОРСЬКОЇ ОСВІТИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ	289
Малєєва Ганна Леонідівна СУЧАСНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ У СФЕРІ ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ МОРСЬКИХ КАТАСТРОФ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР	292
Сергєєв Юрій Володимирович ВПЛИВ РОСІЙСЬКОГО ЗБРОЙНОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ НА МІЖНАРОДНЕ СУДНОПЛАВСТВО	296
Гайдаржи Роман Андрійович ПІДСУМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ «АВТОРИЗОВАНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ОПЕРАТОР» В УКРАЇНІ	299
Кузнецов Сергій Сергійович ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ У МОРСЬКІЙ ТРАНСПОРТНІЙ СФЕРІ: НАПРЯМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	304
Насарая Артем Валерійович МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ БАЗИС ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОРТОВОЇ ГАЛУЗІ	307

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакайнова Нана Мезенівна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА АДВОКАТІВ НА УЧАСТЬ В РЕФОРМІ АДВОКАТУРИ	311
Косюта Михайло Васильович ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ТА УПРАВЛІННЯ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ	316
Костенко Сергій Костянтинович ПРОБЛЕМА НОРМАТИВНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЗАСАД СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ	322
Свида Олексій Георгійович ОБРАННЯ СУДДІВ НА АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСАДИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ	326
Кісліцина Ірина Олександрівна ЕТИЧНІ СТАНДАРТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА В ДЕЯКИХ КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ	328
Кравченко Марина Олександрівна ЩОДО ЗНАЧЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	333
Храпенко Олена Олегівна ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ АДВОКАТА ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ	336
Синицин Павло Миколайович БРОНЮВАННЯ АДВОКАТІВ ЯК ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	339

Щербатий Роман Романович

ПОНЯТТЯ «КОНКУРСНІ ПРОЦЕДУРИ» У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ СУДДІВСЬКОГО
КОРПУСУ В УКРАЇНІ. 340

Нестерчук Лілія Петрівна

«AMICUS CURIAE» ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ
СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ 343

Курганський Олександр Валерійович

ОКРЕМІ ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПРИЗНАЧЕННЯ СУДДІВ НА АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСАДИ В
МІСЦЕВИХ СУДАХ. 347

Тригоренко Юрій Сергійович

СПОСОБИ, ПРИЙОМИ ТА ЗАСОБИ ЗАХИСТУ АДВОКАТОМ ПРАВ КЛІЄНТА В ЦИФРОВОМУ
ВИМІРІ 351

Зубрицький Олександр Олександрович

СУЧАСНИЙ СТАН ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ
АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ. 355

Мозгальов Віктор Юрійович

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ТОРГІВЛІ
ГЛАДКОСТВОЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ НЕВІЙСЬКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ 358

Осадчук Ілля Олегович

ЗАХИСТ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК
ДОСЛІДЖЕННЯ 361

Чорний Максим Михайлович

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРОКУРОРА ЩОДО
ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КЕРІВНИЦТВА ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ ОРГАНАМИ ДБР 363

СЕКЦІЯ 8. ТРУДОВЕ ПРАВО ТА ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИКИ

Чанишева Галія Інсафівна

ДИРЕКТИВА ЄС ПРО ПЛАТФОРМНУ ЗАЙНЯТИСТЬ: ЗМІСТ І ЗНАЧЕННЯ. 367

Бориченко Катерина Валеріївна

ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВА НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ У ВИДІ
ПЕНСІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ. 371

Панченко Анна Олександрівна

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД НАДАННЯ НЕДЕРЖАВНИХ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ЗАПОЗИЧЕННЯ В НАЦІОНАЛЬНУ ПРАКТИКУ 375

Lagutina Iryna Victorivna

THE ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF FLEXIBLE FORMS OF EMPLOYMENT 379

Pozharova Oksana

INTERNATIONAL OCCUPATIONAL SAFETY STANDARDS. 382

Наньєва Марія Іванівна

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. 385

Кіліміченко Анна Олегівна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ 389

Горбаченко Ерік Сергійович

ПРАВОВИЙ СТАТУС РОБОТОДАВЦЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ФРАНЦУЗЬКОЇ
РЕСПУБЛІКИ 392

Карпенко Олександр Олександрович СТОРОНИ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ОКРЕМИХ КРАЇН ЄС	395
Мензатул Дмитро Володимирович СПРАВЕДЛИВІ УМОВИ ПРАЦІ ЗА АКТАМИ ЄС ТА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	398
Сітніков Микита Романович ЮРИДИЧНІ ОЗНАКИ ПРАВА НА ВЕДЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ПЕРЕГОВОРІВ З УКЛАДЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ УГОД І ДОГОВОРІВ.	402
Соколов Дмитро Сергійович ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСІБ, ЗВІЛЬНЕНИХ ІЗ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ.	405

СЕКЦІЯ 9. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Степаненко Оксана Василівна ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМАТИЧНОСТІ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ПРИ НАЯВНОСТІ КІЛЬКОХ ПОТЕРПІЛИХ	409
Стрельцов Євген Львович ДО ПИТАННЯ ПРО СУТНІСТЬ ПРАВА	412
Туляков Вячеслав Олексійович DESISTANCE, СТИГМАТИЗАЦІЯ ТА ПРОФАЙЛІНГ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР ...	414
Колодін Денис Олексійович КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ ТА ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ.	418
Полянський Євген Юрійович ПРО ПРАВО ЛЮДИНИ НА СМЕРТЬ ТА ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕВТАНАЗІЇ	421
Мирошніченко Наталія Анатоліївна ДЕЯКІ РОЗДУМИ ЩОДО ПРОЕКТУ КК УКРАЇНИ.	424
Абакіна-Пілявська Людмила Миколаївна ПРАВОВИЙ СТАТУС БІОЛОГІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНИ.	427
Бубен Каріна Вікторівна ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ УЧАСНИКІВ МОЛОДІЖНИХ УГРУПОВАНЬ.	429
Бериш Анастасія Яковлівна КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ	431
Бойченко Віталій Петрович МЕЖІ ДОПУСТИМОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ: ПРОБЛЕМА ПРОВОКАЦІЇ ПІДКУПУ	434
Горбачова Ірина Михайлівна НЕЗАКОННЕ ЗБАГАЧЕННЯ ТА ЦИВІЛЬНА ПРОЦЕДУРА ВИЗНАННЯ НЕОБҐРУНТОВАНИМИ АКТИВІВ: ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕХАНІЗМІВ	437
Іванова Вероніка Петрівна КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.	440
Козаченко Олександр Васильович ДО ПИТАННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ТЕРМІНОЛОГІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СТАНДАРТАМ: В ПРОДОВЖЕННЯ ДИСКУСІЇ	443
Kuzmin Eduard Eduardovich THE «WHAT QUESTION» IN INTERNATIONAL PUNISHMENT: SHAPING THE CONTOURS OF ASKING WITHIN THE DISCOURSE OF SENTENCING PRACTICE AT THE ICTY	446

Мусиченко Ольга Михайлівна ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА САМОВІЛЬНЕ ЗАЛИШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ АБО МІСЦЯ СЛУЖБИ ТА ДЕЗЕРТИРСТВО	448
Павлова Олександра Сергіївна СПІВВІДНОШЕННЯ ПОКАРАННЯ ТА ІНШИХ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗМЕЖУВАННЯ	452
Тавлуй Олена Вікторівна ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ У РАЗІ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: СУДОВА ПРАКТИКА	454
Тимофеева Лілія Юріївна ПРОПОРЦІЙНІСТЬ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ	456
Хильченко Анастасія Сергіївна ПРИНЦИПИ ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНИХ ЗАСАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	460
Хімченко Світлана Анатоліївна ДОЦІЛЬНІСТЬ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ НЕНАДАННЯ ДОПОМОГИ ОСОБИ, ЯКА ПЕРЕБУВАЄ В НЕБЕЗПЕЧНОМУ ДЛЯ ЖИТТЯ СТАНІ	462
Чугуніков Ігор Іванович КРИМІНАЛЬНО-ПРОВА ОХОРОНА НЕНАРОДЖЕНОГО ЖИТТЯ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ	465
Забавський Дмитро Олександрович КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОНТРАБАНДУ: НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	469
Ігнатов Євген Євгенович УХИЛЕННЯ ВІД ПРИЙНЯТТЯ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ЗА КОНТРАКТОМ	472
Калитаєв Володимир Володимирович ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ФОРМИ КАРАЛЬНОГО ТА НЕКАРАЛЬНОГО КРИМІНАЛЬНО- ПРАВОВОГО ВПЛИВУ	475
Коновальчук Сергій Сергійович КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ У ПРОТИДІЇ ЗЛОВЖИВАННЮ ПОВНОВАЖЕННЯМИ ОСОБАМИ, ЯКІ НАДАЮТЬ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ	478
Мусиченко Віталій Олександрович КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ПРИТОНОУТРИМАННЮ: ДО ОБґРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ	481
Перстинчик Дмитро Олегович КОНТРАБАНДА ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ: ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	484
Продун Олена Сергіївна ПЕРСПЕКТИВИ ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ МОРАЛЬНОСТІ	486
Рутковська Анастасія Русланівна КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОЦІНКА ПОНЯТТЯ «ТРОФЕЙНОЇ ЗБРОЇ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	489
Фартух Олександр Олександрович СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В СФЕРІ ВОЄННИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	493
Целіх Павло Володимирович МЕТА ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ ІНТЕРЕСАМ ДЕРЖАВИ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА ОЗНАКА СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 332-2 КК УКРАЇНИ ..	495

СЕКЦІЯ 10. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Аленін Юрій Павлович, Торбас Олександр Олександрович

ОСОБЛИВОСТІ ЗАТРИМАННЯ УПОВНОВАЖЕНОЮ ПОСАДОВОЮ ОСОБОЮ ВІДПОВІДНО ДО СТ. 208 КПК УКРАЇНИ499

Дрьомін Віктор Миколайович

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС КРІЗЬ ПРИЗМУ КРИМІНОЛОГІЇ502

Ракіпова Інна Василівна

ЩОДО ІНСТИТУТУ ПСИХОСОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ В УКРАЇНІ (КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТ)505

Волошина Владлена Костянтинівна

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ.508

Гуртієва Людмила Миколаївна

ВИДИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ РІШЕНЬ СЛІДЧОГО ЗА ФОРМОЮ ЇХ ПРИЙНЯТТЯ.511

Завтур Віктор Андрійович

ЗМІНА ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИГЛЯДІ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ З ПІДСТАВИ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ Ч.6 СТ. 616 КПК УКРАЇНИ: НОРМОТВОРЧІ ТА ПРАВАЗАСТОСОВНІ АСПЕКТИ.514

Лукашук Каріна Русланівна

СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ПРАВ ЗАСУДЖЕНИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТ517

Мурзановська Аліна Владиславівна

ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ЩОДО АДВОКАТА: ПИТАННЯ ЗАКОННОСТІ519

Melnychuk Tetiana

RULE OF LAW OR RULE OF SECURITY: RETHINKING LEGAL RESPONSES TO ORGANISED CRIME AMID HYBRID THREATS523

Підгородинська Анастасія Вікторівна

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ТРЕТІХ ОСІБ, ЩОДО МАЙНА ЯКИХ ВИРІШУЄТЬСЯ ПИТАННЯ ПРО АРЕШТ527

Пожар Вадим Георгійович

ЩОДО ДИСКРЕЦІЇ ПРОКУРОРА ПРИ ВИРІШЕННІ ПИТАННЯ ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ ОСОБИ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ532

Степаненко Андрій Сергійович

ВИКОРИСТАННЯ ВЕЛИКИХ МОВНИХ МОДЕЛЕЙ (LLM) У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: РИЗИКИ «ГАЛЮЦИНАЦІЙ» ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕАГУВАННЯ535

Сидорчук Владислав Васильович

Сидорчук Інна Сергіївна
ОКРЕМІ ФАКТИЧНІ ОБСТАВИНИ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАХИСНИКА ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЇ538

Стародубов Сергій Вікторович

ОЦІНКА КАТЕГОРІЇ «СУСПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС» У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПРИ ЗАТВЕРДЖЕННІ УГОД541

Федчун Наталія Олександрівна

МЕДІАКРИМІНОЛОГІЯ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ543

Цитряк Віктор Ярославович

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕТЕРМІНАНТ КОРУПЦІЙНОГО ПІДКУПУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ545

Альбещенко Олексій Станіславович

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПВК «ВАГНЕР» У СИСТЕМІ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ: ВІД ВОЄННОЇ ІНСТРУМЕНТАЛІЗАЦІЇ ДО КОНТРОЛЮ НАД КРИТИЧНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ ТА РЕСУРСАМИ 548

Вересюк Ольга Володимирівна

КОРУПЦІЙНІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ АДВОКАТІВ: КРИМІНОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ЕТАПУ 550

Дармонук Едуард Валерійович

ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ ІЗ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЩОДО КОНТРАБАНДИ 553

Іоніди Костянтин Володимирович

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ 556

Красіловський Вадим Олександрович

ЩОДО ПЕРЕДУМОВ І ПІДСТАВ НАБУТТЯ СТАТУСУ ПРЕДСТАВНИКА ПОТЕРПІЛОГО В СУЧАСНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ 560

Маркіна Анна Валеріївна

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПІДОЗРЮВАНИХ У ВЧИНЕННІ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ 564

Мишак Дмитро Едуардович

УЧАСТЬ ЗАХИСНИКА НА ЗАВЕРШАЛЬНИХ ЕТАПАХ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ 567

Мельник Олександр Леонідович

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ СТРОКІВ ДІЇ ОБОВ'ЯЗКІВ ОСОБИ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ 569

Нечипорук Володимир Олександрович

ЩОДО ПРЕЦЕДЕНТНОЇ ПРИРОДИ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ 572

Понурко Тарас Андрійович

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ 574

Шугалевич Ігор Васильович

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУДОВОГО ПРЕЦЕДЕНТУ В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ: КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН 576

СЕКЦІЯ 11. КРИМІНАЛІСТИКА, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА ТА ПОЛІГРАФОЛОГІЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУДОЧИНСТВА

Аркуша Лариса Ігорівна

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 579

Вашук Олеся Петрівна

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ WIKIPEDIA ДЛЯ ПОШИРЕННЯ НАУКОВИХ ЗНАНЬ: ПЕРЕВАГИ ТА ОБМЕЖЕННЯ 581

Загородній Віктор Євстафійович

ДІЇ СЛІДЧО-ОПЕРАТИВНОЇ ГРУПИ НА МІСЦІ ПОДІЇ В УМОВАХ ПУБЛІЧНОГО ТИСКУ 583

Черемнова Антоніна Іванівна

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС ВІЯВЛЕННЯ ОЗНАК ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ 588

Басалюк Наталія Василівна

ЦИФРОВА АКТИВНІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У СИСТЕМІ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ТА СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ ДОКАЗІВ (ЗА СТ. 436-2 КК УКРАЇНИ) ... 591

Белік Лариса Степанівна

ВПЛИВ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ОСОБИ НА ДОСТОВІРНІСТЬ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....595

Гресь Юлія Олегівна

ТРАНСФОРМАЦІЯ СЛІДІВ У ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО КОРИСЛИВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ТРАДИЦІЙНА СЛІДОВА КАРТИНА ТА НОВІ ВИКЛИКИ ЕРИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ596

Загородній Ігор Вікторович

КОНВЕРГЕНЦІЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО ТЯЖКІ ЗЛОЧИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....599

Колодіна Анна Сергіївна

МОЖЛИВОСТІ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ЦИФРОВИХ ДОКАЗІВ.....602

Чернов Олександр Віталійович

ВИКОРИСТАННЯ ДАНИХ СУДОВОЇ ЕНТОМОЛОГІЇ У КРИМІНАЛІСТИЧНІЙ ПРАКТИЦІ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ЧАСУ НАСТАННЯ СМЕРТІ605

Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТА ПОСЯГАННЯ ПІД ЧАС ВЧИНЕННЯ ШАХРАЙСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ608

Чумак Сергій Прокопійович, Фалінський Павло Миколайович

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ У ЦИФРОВІЗОВАНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....610

Федорчук Олександр Вікторович

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНОЇ ПОБУДОВИ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....614

Хижняк Євген Сергійович

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ КООРДИНАЦІЇ ДІЙ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЗА ФАКТОМ ВЧИНЕННЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ616

Стаурська Олександра Миколаївна

ПОСТЦИФРОВА ТРАСОЛОГІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ У РОЗВИТКУ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ НАУКИ.....620

Винокуров Юрій Олегович

МІСЦЕ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ У СИСТЕМІ ЗАСОБІВ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ.....623

Височанська Софія Олегівна, Чурілова Єлизавета Вадимівна

РОЛЬ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ У ЗНИЖЕННІ РІВНЯ СМЕРТНОСТІ НА ДОГОСПІТАЛЬНОМУ ЕТАПІ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ.....625

Гриневич Вікторія Юріївна

ПОЛІГРАФ У СИСТЕМІ ТАКТИЧНИХ ЗАСОБІВ ПЕРЕВІРКИ СЛІДЧИХ ВЕРСІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....628

Пишиненко Ірина Юріївна

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОСТКРИМІНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ У СИСТЕМІ ПЕРЕВІРКИ ВЕРСІЙ ЩОДО ІНСЦЕНУВАННЯ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ631

Волос Владислав Олександрович

РОЛЬ ЦИФРОВОЇ КРИМІНАЛІСТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ634

Гончарук Владислава Ігорівна

СОЦІЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА МЕСЕНДЖЕРИ ЯК ЦИФРОВІ ОБ'ЄКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ЗЛОЧИНАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВЕРБУВАННЯМ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ ОСІБ.....636

Дрига Єлизавета Вадимівна

КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ «ЧОРНОГО РИНКУ» ЗБРОЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....638

Єрофеева Ольга Сергіївна

ПРИЧИНИ ЗЛОЧИННОГО ПОСЯГАННЯ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕННЯХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЗАВОЛОДІННЯМ СПАДКОВИМ МАЙНОМ.....641

Загородній Андрій Ігорович

ЦИФРОВА ПЛАТФОРМА ДЛЯ КООРДИНАЦІЇ ДІЙ СЛІДЧОГО, ОПЕРАТИВНОГО ПРАЦІВНИКА ТА ЕКСПЕРТА.....643

Зозола Юлія Анатоліївна

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦІВ, ПРИЧЕТНИХ ДО ВЧИНЕННЯ КОРИСЛИВИХ ЗЛОЧИНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ.....646

Кіліміченко Сергій Олегович

ДО СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....648

Кіліміченко Христина Юріївна

ВИКОРИСТАННЯ ЕМОЦІЙНИХ ЧИННИКІВ І СІМЕЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПІД ЧАС ДОПИТУ ЖІНОК, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ДОПУСТИМИЙ ТАКТИЧНИЙ ПРИЙОМ ЧИ ЗАБОРОНЕНИЙ ЗАКОНОДАВСТВОМ.....651

Ляховецький Сергій Олександрович

ДО ПОНЯТТЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБСТВА.....654

Манжос Кирило Олегович

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ СПОСОБІВ ВЧИНЕННЯ ШАХРАЙСТВ656

Мунтяну Юліан Іванович

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТИПОВИХ СЛІДЧИХ СИТУАЦІЙ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗАХОПЛЕННЯ ЗАРУЧНИКІВ.....658

Паламарчук Олексій Олександрович

ЗНАЧЕННЯ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КВАРТИРНИХ КРАДІЖОК, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ УГУРУПОВАВАННЯМИ.....661

Радецький Сергій Віталійович

ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....664

Стародубов Олександр Сергійович

ТАКТИЧНА ОПЕРАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОКАЗОВОЇ ЗАВЕРШЕНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ.....667

Черниш Юрій Петрович

ДО ПОНЯТТЯ СУТНОСТІ СЛІДЧОЇ СИТУАЦІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОНТРАБАНДИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ.....670

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ.....675

Список використаних джерел:

1. Matthew W. Seeger. Best Practices in Crisis Communication: An Expert Panel Process. *Journal of Applied Communication Research*. 2006. Vol. 34. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00909880600769944>
2. Кузікова С., Зливков В., Лукомська С., Щербак Т., Котух О. Психологічний супровід особистості в умовах війни: навч. посіб. Київ-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2024. 260 с.
3. Kievik M., Giebels E., Gutteling J. M. The key to risk communication success. The longitudinal effect of risk message repetition on actual self-protective behavior of primary school children. *Journal of Risk Research*. 2020. № 23(12). URL: <https://doi.org/10.1080/13669877.2020.1738527>
4. Rakipova I. Psychosocial support in criminal proceedings in Ukraine as crisis communication during martial law and the post-war period. *Precedente Revista Jurídica*. 2025. No. 27. P. 35-55.
5. Інформаційно-аналітичний звіт за 2022-2024 рр., підготовлений за підтримки Програми підтримки ОБСЄ для України та у співпраці з Координаційним центром з надання правничої допомоги в межах проекту «Підвищення доступу до юстиції через безоплатну правову допомогу». URL: https://docs.google.com/document/d/1WXvo2IL-OU_F-35PmUeR4ojyfsI5fbUQt_-wnR9lqO0/edit?tab=t.0

Ключові слова: кримінальне провадження, психосоціальний супровід, кризова комунікація, вразливі учасники кримінального провадження.

Key words: criminal proceedings, psychosocial support, crisis communication, vulnerable participants in criminal proceedings.

Волошина Владлена Костянтинівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,

доцент кафедри кримінального процесу,

кандидат юридичних наук, доцент

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ

Принцип пропорційності у кримінальному судочинстві обговорюється в науковій літературі давно, проте його реальне втілення в повсякденній практиці слідчих суддів залишає бажати кращого. Цей принцип важливий не як теоретична конструкція, а як робочий інструмент, що дозволяє перевіряти кожне конкретне рішення про обмеження прав особи. У Федеративній Республіці Німеччина він набув конституційного статусу завдяки практиці Федерального конституційного суду, який послідовно відстоює позицію: будь-яке обмеження

основних прав допустиме лише за трьох умов одночасно – захід має бути придатним для досягнення поставленої мети, не виходити за межі необхідного і не спричиняти наслідків, явно непропорційних тій цілі, заради якої його запроваджено [1]. У кримінальному процесі ця логіка знайшла конкретне нормативне втілення як у положеннях Кримінально-процесуального кодексу Німеччини (Strafprozessordnung – StPO), так і в судовій практиці щодо запобіжних заходів, примусових процесуальних дій і негласного спостереження.

В Україні ситуація склалася по-іншому. КПК 2012 року зробив чимало для зближення вітчизняного судочинства з європейськими стандартами, проте пропорційність так і не отримала статусу самостійної засади в ст. 7. Це не означає, що законодавець проігнорував її повністю. Стаття 9 КПК зобов'язує враховувати практику ЄСПЛ, а отже, пропорційність фактично присутня в системі через зовнішній канал. До того ж ст. 7 окремо захищає верховенство права, свободу особи, недоторканність житла і приватного життя, майнові права – тобто саме ті цінності, охорону яких цей принцип покликаний забезпечувати. Проблема в іншому, без прямого нормативного закріплення він залишається радше орієнтиром, аніж обов'язковим стандартом.

Варто зупинитися на тому, як пропорційність працює в Німеччині не в теорії, а у щоденній судовій практиці. Параграф 112 StPO прямо забороняє тримання під вартою, якщо воно є явно непропорційним щодо тяжкості діяння та очікуваного покарання. Параграф 100e StPO зобов'язує суд не просто санкціонувати захід, а мотивувати в ухвалі, чому саме він є необхідним і пропорційним у цій конкретній справі. Такі самі вимоги поширюються на примусові медичні заходи, обшуки та інші форми втручання в права особи. Окремо слід відзначити позицію Федерального конституційного суду щодо часового виміру: перевірка підлягає не лише момент застосування заходу, а й кожен наступний етап його тривання з урахуванням того, як змінюється ситуація у справі.

У практиці Європейського суду з прав людини діє схожа логіка. ЄСПЛ послідовно застосовує концепцію «справедливого балансу» між суспільним інтересом і правами конкретної людини, наголошуючи на тому, що держава не може перекладати на особу надмірний тягар заради досягнення публічних цілей. Це добре видно у справах про майнові обмеження – арешт, вилучення чи конфіскацію, а також у випадках прослуховування і стеження під час кримінального переслідування [2].

Якщо звернутися до чинного КПК України, то виявляється, що чимало його норм за змістом відображають пропорційний підхід, хоча прямо його не називають. Стаття 132 окреслює загальні засади застосування заходів забезпечення провадження. Стаття 178 вимагає від суду оцінювати сукупність обставин при виборі запобіжного заходу, не обмежуючись формальними підставами. Стаття 183 визначає тримання під вартою як виключний захід, можливий лише тоді, коли жодна м'якша альтернатива не є достатньою. Стаття 234 орієнтує слідчого на вибір найбільш обґрунтованого і адекватного способу отримання доказів з огляду на ступінь втручання в особисте та сімейне життя, а ст. 236 обмежує об-

шук часом і обсягом, що мінімізують завдану шкоду. Вимога розумних строків зі ст. 28 КПК за своєю природою теж є проявом пропорційності в часовому вимірі.

Але всі ці норми існують окремо одна від одної, не утворюючи системи. Пропорційність у нас функціонує як властивість окремих заходів, а не як наскрізний стандарт провадження. Саме тому судова мотивація при вирішенні питань про обшук, арешт майна чи запобіжні заходи нерідко зводиться до переліку формальних підстав без реальної відповіді на три принципових питання: чи здатний цей захід досягти поставленої мети, чи немає менш обтяжливих альтернатив, чи відповідають його наслідки тій цілі, заради якої він застосовується. Саме в якості відповідей на ці питання і полягає, за германським досвідом, справжня, а не паперова гарантія прав особи.

З урахуванням викладеного можна окреслити кілька напрямів удосконалення вітчизняного законодавства. Насамперед, питання нормативного статусу: пропорційність варто або прямо включити до ст. 7 КПК, або закріпити як обов'язковий критерій у нормах про заходи процесуального примусу. Окремої уваги потребує методологія роботи слідчих суддів, отже доцільно запровадити чіткий алгоритм перевірки, що охоплює легітимність цілі, придатність обраного засобу, відсутність менш обтяжливих альтернатив і співвідношення публічного інтересу з приватними обмеженнями. Нарешті, слід підвищити стандарти аргументації: і клопотання сторони обвинувачення, і судові рішення повинні містити конкретне обґрунтування того, чому саме цей захід є необхідним і чому більш м'який варіант не забезпечить досягнення процесуальної мети.

Германський досвід свідчить про одне, що пропорційність починає реально працювати лише тоді, коли перестає бути абстрактним гаслом і стає конкретним алгоритмом, обов'язковим у кожному процесуальному рішенні. Для України це означало б якісно інший рівень судового контролю і змістовнішу мотивацію процесуальних рішень. Саме тому принцип пропорційності заслуговує на повноцінне нормативне визнання як один із фундаментальних принципів кримінального процесу.

Список використаних джерел:

1. Beschluss des Ersten Senats vom 28. September 2022. URL: https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/DE/2022/09/rs20220928_1bvr235413.html.
2. Рішення ЄСПЛ Funke v. France (25 лютого 1993 р., заява № 10828/84) URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57809>; Рішення ЄСПЛ Raimondo v. Italy 22 лютого 1994 р., заява № 12954/87 URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57870>; Рішення ЄСПЛ Panteleyenko v. Ukraine (29 червня 2006 р., заява № 11901/02) URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-76114>

Ключові слова: засади кримінального провадження, кримінальне провадження, пропорційність, верховенство права, судовий контроль.

Key words: principles of criminal proceedings, criminal proceedings, proportionality, rule of law, judicial control.